

MUISTIO KANTA- JA PÄIJÄT-HÄMEEN VESIHENHOIDON JA MERENHOIDON YHTEISTYÖRYHMÄN KOKOUKSESTA

Aika: 19.5.2021 klo 12–13.50

Paikka: Teams-kokous

Läsnä:

Paula Mustonen, Hämeen liitto
Kaisa Torri, Päijät-Hämeen liitto
Laura Peltonen, Hämeenlinnan kaupunki
Heikki Tamminen, Janakkalan kunta
Niina Salminen-Åberg, Forssan seutukunta
Kirsi Liukkonen-Hämäläinen, Lahden seutukunta
Ismo Malin, Lahden seutukunta
Riitta Hyytiäinen, Lahden seutukunta
Susanna Uusi-Kytölä, Heinolan seutukunta
Jorma Kirjavainen, Järvi-Suomen kalatalouspalvelut / Pohjois-Savon ELY-keskus
Kari Känkänen, Nastolan osakaskunnat ry
Päivi Rönni, MTK-Häme ry
Asta Sarkki, MTK metsälinja
Jani Viisanen, Metsähallitus / kiinteistökehitys
Marko Muuttola, Suomen Riistakeskus
Nina Hiltunen, EK / Stora-Enso Oyj, Heinolan Flutingtehdas (osan kokousta)
Minna Uosukainen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK / SSAB Europe Oy, HML tehdas
Jarmo Rämö, Vesihuoltolaitokset / Riihimäen vesihuoltoliikelaitos
Kimmo Paakkonen, Vesihuoltolaitokset / Forssan vesihuoltoliikelaitos
Jukka Ruuhijärvi, Luonnonvarakeskus
Janne Rautanen, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Janne Pulkka, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY)
Heidi Kontio, Vanajavesisäätiö / Vanajavesikeskus
Heikki Mäkinen, Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö
Ina Rosberg, SLL ry / Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry
Erja Tasanko, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Seppo Rantanen, Heinolan kalatalousalue
Marko Puranen, Tammelan-Tarpianjoen kalatalousalue
Kimmo Kahilainen, Helsingin yliopisto / Lammin biologinen asema
Jussi Ahonen, Geologian tutkimuskeskus (GTK)
Harri Mäkelä, Hämeen ELY-keskus
Merja Suomalainen, Hämeen ELY-keskus (pj.)
Minna Kolari, Hämeen ELY-keskus (osan kokousta)
Elina Laine, Hämeen ELY-keskus
Eeva Pudas, Hämeen ELY-keskus
Heini-Marja Hulkko, Hämeen ELY-keskus (siht.)

1. Kokouksen avaus

Luonnonvarayksikön päällikkö Merja Suomalainen Hämeen ELY-keskuksesta avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Koronatilanteesta johtuen yhteistyöryhmä kokoontui jälleen etäyhteydellä.

2. Järjestäytyminen, työjärjestyksen hyväksyminen ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Merja Suomalainen toimi puheenjohtajana ja Heini-Marja Hulkko sihteerinä. Hyväksyttiin asialista työjärjestykseksi sekä käytiin läpi ja hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Vesienhoidon suunnittelun ajankohtaiskatsaus

Harri Mäkelä kertoi yleisesti vesienhoidon suunnittelun eri työvaiheista, aikataulusta sekä yhteistyöryhmän asettamisperusteista, tehtävistä, toimikaudesta ja toimintatavoista. Nykyisen yhteistyöryhmän toimikausi on 2021–2023. Kokouksia on 1-2 per vuosi ja kokousten välillä voidaan mm. sähköpostitse toimittaa yhteistyöryhmälle aineistoja, kyselyitä, tiedoksiantoja ja vastaavia. Yhteistyöryhmän jäsen vie tietoa edustamalleen taholle ja tuo edustamansa tahon tiedon ja näkemyksen vesienhoidon ja merenhoidon suunnitteluun.

Kuuleminen vesienhoitosuunnitelmista päättyi 14.5.2021. Parhailaan vesienhoitoalueiden koordinoivat ELY-keskukset kokoavat ja käyvät läpi saatua palautetta. Vesienhoitosuunnitelmat ja niiden tausta-aineistot, alueelliset toimenpideohjelmat, työstetään valmiiksi kesän ja syksyn aikana. Joulukuussa 2021 valtioneuvosto vahvistaa valmiit vesienhoitosuunnitelmat ja kolmas vesienhoidon suunnittelukausi käynnistyy 1.1.2022. Kolmas vesienhoidon suunnittelukausi (2022–2027) on tämän hetkisen lainsäädännön mukaan viimeinen.

Keskustelua:

Keskusteltiin, mitä tapahtuu vuoden 2027 jälkeen. Siitä ei vielä ole tarkkaa tietoa, mutta todennäköistä on, että vesienhoito jatkuu muodossa tai toisessa. Kaikki vedet eivät tule saavuttamaan tavoitetilaa vuoteen 2027 mennessä.

Nostettiin esiin vesienhoidon viestintä ja tiedotus; sekä yleinen että yhteistyöryhmälle suunnattu. Toivottiin, että viestintää ja tiedottamista kehitetään ja uudistetaan. Yhteistyöryhmäläiset voivat toimittaa kehittämisehdotuksia ja ideoita sähköpostitse heini-marja.hulkko@ely-keskus.fi.

4. Yhteenvedoa kuulemispalautteesta ja suunnittelun jatkoaikataulu

Harri Mäkelä kertoi tiivistelmän tähän asti läpi käydystä kuulemispalautteesta sekä jatkoaikataulun työlle.

Kuulemispalautteen käsittely: valtakunnallinen palaute käsitellään vesienhoitoalueiden ja ministeriöiden (YM, MMM) toimialakohtaisissa ryhmissä, vesienhoitoaluetta koskeva palaute käsitellään koordinoivissa ELYissä ja alueellinen ja paikallinen palaute ohjataan ELY:ihin.

Hämeen ELY-keskus kuuluu kahteen vesienhoitoalueeseen: Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalue (VHA2) ja Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalue (VHA3). VHA2:lla koordinoiva ELY-keskus on Uusimaa ja VHA3:lla Etelä-Pohjanmaa.

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella (VHA2) Uudenmaan ELY-keskus lähetti Lausuntopalvelu.fi kautta yhteensä 562 lausuntopyyntöä ja Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella (VHA3) Etelä-Pohjanmaan ELY-

keskus lähetti 507 lausuntopyyntöä. Lausunnot pyydettiin toimittamaan ensisijaisesti Lausuntopalvelu.fi:n kautta, mutta lausuntoja ja muuta palautetta on tullut ELYihin myös muiden kanavien välityksellä. VHA2:lla lausuntopalvelun kautta lausuntoja saatiin 81 kpl ja VHA3:lla 73 kpl. Saatuja lausuntoja voi käydä tarkastelemassa suoraan Lausuntopalvelu.fi:stä: Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen (VHA3) lausunnot Lausuntopalvelussa [täältä](#). Kymijoen-Suomenlahden (VHA2) [täällä](#). Vesienhoitoalueiden koordinoivat ELY-keskukset kokoavat yhteenvedot saadusta kuulemispalautteesta. Yhteenvedot valmistuvat elokuun 2021 loppuun mennessä ja ne tulevat vesienhoitoalueiden verkkosivuille. Vesienhoitosuunnitelmista saatu palaute otetaan huomioon vesienhoitosuunnitelmien viimeistelyssä. Valtioneuvosto käsittelee vesienhoitosuunnitelmat joulukuussa 2021 ja vahvistaa ne. Suunnitelmat julkaistaan alkuvuodesta 2022.

Vesienhoitosuunnitelmien lisäksi palautetta saatiin myös alueellisesta vesienhoidon toimenpideohjelmasta. Tämä palaute otetaan huomioon Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelman viimeistelyssä. Toimenpideohjelma tarkistukset ja korjaukset tehdään elokuun 2021 loppuun mennessä. Alueelliset toimenpideohjelmat julkaistaan ELYjen sekä vesienhoitoalueiden verkkosivuilla viimeistään 1.1.2022.

Sähköinen toimenpideohjelma (eTPO) ja uudet tietojärjestelmät: Harri Mäkelä kertoi kehitteillä ja työn alla olevista uusista järjestelmistä.

Toimenpideohjelmien sähköistämishanke suunnittelee interaktiivista sähköistä julkaisutapaa, jossa on yksi yhteinen verkkopalvelu ja tietoportaalit kaikille toimenpideohjelmille. Työ edellyttää ELYjen osallistumista tekstien viemiseen ja sisällön tuottamiseen. Sähköinen eTPO on tarkoitus julkaista tammikuussa 2022.

Kehitteillä on myös vesienhoidon ja merenhoidon keskitetty sähköinen tietopalvelu PISARA. Se on YM:n rahoittama tiedonhallintahanke, jota tehdään yhteistyössä YM:n, SYKE:n ja ELYjen kanssa. PISARA:n visio: helppo pääsy ajankohtaiseen ja tarvittavaan tietoon, edistää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja auttaa tehostamaan ja kohdentamaan toimia vesistöjen kunnon parantamiseksi.

Keskustelu:

Nostettiin esiin hulevedet sekä niiden käsittelyn ja hallinnan vaikutusten arvioiminen ja hulevesien vaikutukset vesien tilaan. Keskusteltiin valumavesien kokonaisvaltaisesta hallinnasta, eri sektoreiden valumavesien hallinnan yhteensovittamisesta. Aihepiiriin liittyen todettiin, että Hämeeseen on saatu kaksi YM:n ja MMM:n yhteisesti rahoittamaa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan hanketta: Opitaan ojista (vetäjänä HAMK) sekä JUUREVA (vetäjänä Vanajavesikeskus).

Keskusteltiin vesien tilamuutosten arvioimisesta vesienhoidon suunnittelukausien välillä. Onko menty parempaan suuntaan, missä ja miksi? Yksi suunnittelukausi, kuusi vuotta, on lyhyt aika vesistön tilan muutosta ajatellen. Voisi olla hyödyllisempää tarkastella esim. tilamuutoksia vesienhoidon suunnittelun alkamisen ja nykyhetken välillä. Tämäkin on haasteellista johtuen mm. muutoksista luokittelutekijöiden laskentamenetelmissä sekä siitä, että alkuvuosilta aineistoja on paljon niukemmin olemassa kuin mitä esim. kolmannen kauden luokittelua varten on ollut käytettävissä. Näin ollen ennen-jälkeen vertailuja ei välttämättä voida tehdä. Samoin eri toimenpiteiden vaikutuksia tietyn järven tai joen tilaan on erittäin vaikea eritellä.

Mietittiin, että vesipuolelle voisi olla hyvä saada ilmasto- ja luontopaneelinen kaltainen toimija.

Nostettiin esiin kaivosvedet, vesien säännöstelyjen purkaminen tai lieventäminen vesienhoidossa. Todettiin, että Hämeessä kaivosvedet eivät ole merkittävä ongelma tällä hetkellä. Säännöstelyasioita koskien todettiin, että säännöstelykäytäntöjen tulee olla ajan tasalla. Säännöstelykäytännön muuttamisessa avainasemassa on säännöstelyluvan haltija.

5. Muut asiat

Kokouksen alussa puheenjohtaja esitti pohdittavaksi kysymyksen: Minkälaisia odotuksia ryhmäläisillä on yhteistyöryhmän toiminnalle? Asiasta keskusteltiin kokouksen lopuksi, alla kooste:

- osa koki, että Hämeessä toimintatapa on pääosin hyvä; tietoa on saatu riittävästi ja kokousfrekvenssi on sopiva
- kokouksiin toivottiin teemoja
- kokouksiin toivottiin esim. 15-20 min esittely hankkeesta tai tutkimuksesta, mitä on tehty vesien hyväksi ja tiedote myös asiasta
- toivottiin, että yhteistyöryhmä voisi olla myös foorumi hankekumppanuuksiin, yhteistyöhön ja verkostoitumiseen; samoin toivottiin, että yhteistyöryhmässä voi porukalla pohtia jotain vesienhoitoon liittyvää yksittäistä ongelmaa/asiaa, joka mietityttää
- kaivataan kannustavaa otetta ylipäätään.

Koronatilanne on hieman sotkenut aiempia, väljiä kokouskäytäntöjä. Yhteistyöryhmien kokouksissa on vuosien myötä mm. vierailtu erilaisilla vesienhoitokohteilla, eri toimijoiden luona jne. Tätä on tarkoitus jatkaa heti kun se taas on mahdollista. Samoin nyt esiin nousseet hyvä ideat otetaan käytäntöön tulevia kokouksia valmisteltaessa.

6. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous pidetään tiistaina 21.9.2021 klo 9.30 alkaen. Tuolloisen tilanteen mukaan kokous pidetään joko Teams-kokouksena tai olosuhteiden salliessa kokoonnutaan kasvotusten.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.50.

Muistion vakuudeksi, Heini-Marja Hulkko

LIITTEET

Liite 1. YTR asialista 19052021

Liite 2. Vesienhoidon suunnittelu Hämeessä 19052021 (Harri Mäkelä, Hämeen ELY-keskus)

Liite 3. Kuulemispalaute 19052021 (Harri Mäkelä, Hämeen ELY-keskus)

JAKELU (sähköpostilla)

Kanta- ja Päijät-Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän varsinaiset edustajat

1. Paula Mustonen, Hämeen liitto
2. Kaisa Torri, Päijät-Hämeen liitto
3. Laura Peltonen, Hämeenlinnan seutukunta
4. Heikki Tamminen Janakkalan kunta
5. Maija Ylinen, Riihimäen seutukunta
6. Niina Salminen Åberg, Forssan seutukunta
7. Kirsi Liukkonen-Hämäläinen ja Ismo Malin, Lahden seutukunta; Ismo Malin lisäksi Salpausselän kalatalousalue
8. - Asikkalan kunta (vain varaedustaja tällä hetkellä)
9. Susanna Uusi-Kytölä, Heinolan seutukunta (sisältäen litti)
10. Jorma Kirjavainen, ELY-keskus / Järvi-Suomen kalatalouspalvelut
11. Tomi Ranta, Kalatalouden keskusliitto
12. Tapani Pietari, Nastolan osakaskunnat ry
13. Päivi Rönni, MTK-Häme ry
14. Asta Sarkki, MTK metsälinja
15. Atte Vehmaa, Metsähallitus, Metsätalous
16. Marko Muuttola, Suomen riistakeskus
17. Nina Hiltunen, Elinkeinoelämän Keskusliitto (Stora-Enso Oyj, Heinolan
18. Flutingtehdas)
19. Jarmo Rämö ja Kimmo Paakkonen, Vesihuoltolaitokset
20. Jukka Ruuhijärvi, Luonnonvarakeskus (LUKE)
21. Janne Rautanen, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
22. Janne Pulkka, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY)
23. Janne Raunio, Kymijoen vesi ja ympäristö ry
24. Heidi Kontio, Vanajavesisäätiö/Vanajavesikeskus
25. Heikki Mäkinen Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö
26. Ina Rosberg, Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL ry) / Etelä-Hämeen
27. luonnonsuojelupiiri ry
28. Erja Tasanko, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
29. Briitta Vilkki, Puolustusvoimat
30. Seppo Rantanen, Heinolan kalatalousalue
31. Marko Puranen, Tammelan-Tarpianjoen kalatalousalue
32. Kimmo Kahilainen, Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema
33. Jussi Ahonen, Geologian tutkimuskeskus (GTK)

TIEDOKSI

Varaedustajat

Hämeen ELY-keskus: Pirjo Nordenswan, Jorma Kirjavainen, Juha Poutiainen, Heini-Marja Hulkko, Petri Horppila, Marja Hiitiö, Tommi Muilu, Petri Siiro, Timo Virola, Harri Mäkelä, Minna Kolari, Elina Laine, Sinikka Koikkalainen, Mimmi Kaskenpää, Jussi Leino, Milla Torkkel

Uudenmaan ELY-keskus: liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue / Arto Kärkkäinen